



# Vår fremste vokter av rett og rettferdighet

**Taler**

Olemic Thommessen

**Dato**

30 juni 2015

**Sted**

Høyesteretts hus, Oslo

**Omstendigheter**

Tale ved Høyesteretts 200-årsjubileum

- 1 Deres Majestet,  
Høyst ærverdige rett, rikets øverste dommere,

- Hvordan vi velger å feire våre jubileer forteller også noe om hvem vi vil være. Jeg  
5 registrerer at årets 200-årsjubilant inviterer til feiring i samme ånd og form som  
for 50 år siden. Og som for 100 år siden.

- Det vitner om en institusjon som ser seg som en kontinuitetsbærer i samfunnet.  
Dagens jublant er da også den samfunnsinstitusjonen som nyter høyest tillit i  
10 det norske folk.

- Det er det ikke vanskelig å forklare. Gjennom 200 år har Høyesterett skjøttet sin  
oppgave i tråd med Grunnlovens intensjoner. Den har blitt oppfattet som vår  
fremste vokter av rett og rettferdighet. Norges Høyesterett holder øye med oss  
15 alle sammen fra sin diskrete posisjon.

- Dagens jublant forbindes med uavhengighet, uangripelighet og langsiktighet.  
Det kan ikke sies sterkt nok hvor viktig disse kvalitetene er for demokratiet. Vår  
høyeste domstol har gjennom en 200 år lang ubrutt historie gjort seg fortjent til  
20 nærmest ubegrenset tillit i befolkningen.

Tillit er en grunnleggende forutsetning for et fungerende samfunn og et levende  
demokrati.

- 25 Garantisten for et virkelig tillitssamfunn er et rettsvesen som uavhengig og i  
kraft av sin faglige legitimitet står støtt når andre svikter.

30 Høyesterett og det norske rettsvesenet er således i nesten bokstavelig forstand  
det norske demokratiets ryggrad. Hva som skjer når ryggen blir svak eller  
knekker, er det dessverre alt for lett å finne eksempler på i dagens verden.

«Der loven slutter, begynner tyranniet», fastslo den engelske filosofen John  
Locke på 1600-tallet. En mer optimistisk variant ville derimot være «der loven  
35 begynner, slutter tyranniet».

For hvor må man ta fatt når et demokrati skal bygges? Svaret er åpenbart: et  
uavhengig, handlende rettsvesen med tillit i befolkningen må være på plass før  
en kan håpe å oppnå resultater i det øvrige demokratiarbeidet.

40 Dette er perspektiver som ytterligere forsterker våre grunner til å feire Norges  
Høyesterett og dens 200 år lange virke.

Men hva gir man til en jubilant som tilsynelatende har alt? Stortinget gjorde et  
45 historisk vedtak 1. juni i år da prøvingsretten ble grunnlovsfestet. En riktigere og  
bedre jubileumshilsen fra en statsmakt til en annen er det vanskelig å se for seg.  
En hilsen som uttrykker jubilantens vesen og posisjon og samtidig peker inn i en  
fremtid med mange forandringer i vente.

50 Høyesterett virker innenfor en rettsvirkelighet som vil bli stadig mer kompleks i  
årene som kommer.

Eksempelvis utfordres grensen mellom jus og politikk ved at rettighetstenkning  
får større gjennomslagskraft. Økende tendens til rettsliggjøring har vært  
55 debattert en stund allerede. Det demokratiske perspektivet ligger i hvilke  
beslutninger som faktisk hører hjemme i stortingssalen og hvilke som skal  
avgjøres i rettssalen.

Det er heller ingen tvil om at anstrengelsene for å etablere bærekraftige og  
60 fungerende internasjonale juridiske systemer, med internasjonale domstoler,  
også påvirker vårt rettssystem.

Det ligger naturligvis fjernt fra meg å be den ærede rett og våre høyeste  
dommere om å vende dommerkappen etter vinden, men selv ikke denne vårt  
65 samfunns kanskje fremste kontinuitetsbærer slipper unna det nødvendige i å  
tilpasse seg endrede tider.

En virkelig elsker av rettferdigheten må, hvis han vil overleve, holde seg utenfor politikk, sa Sokrates.

Det er da også nokså vanntette skott mellom Stortinget og Høyesterett, men vårt arbeid er ikke upåvirket av hverandre. Vi vet jo at også Høyesteretts arbeid har rettspolitiske implikasjoner. Og til syvende og sist har vi alle det samme målet: opprettholdelse og forsiktig videreutvikling av det norske demokratiet.

Når jeg i dag på vegne av Stortinget ønsker til lykke med 200-årsdagen, skjer det med en overbevisning om at Høyesterett også i fremtiden vil fortjene folkets ubetingede tillit.

**Kilde**  
[www.stortinget.no](http://www.stortinget.no)

**Emner**  
Høyesterett, Jubileumstale

**URI**  
<https://www.virksommeord.no/tale/var-fremste-vokter-av-rett-og-rettferdighet>